

Projectenkaart Fochteloërveen Toekomstbestendig

1. Berken verwijderen in het hoogveen
2. Kades herstellen
3. Hydrologische optimalisatie Fochteloërveenweg
4. Herstel droge heide
5. Inrichting terrein Schuilhoeve

1 Berken verwijderen in het hoogveen

Wanneer in uitvoering:
september 2024 t/m februari 2025

Om het Fochteloërveen weids en open te houden zijn er verschillende beheerwerkzaamheden. Schapen begrazen de drogere delen. In het nattere hoogveen kunnen schapen niet komen en worden de jonge boompjes met machines verwijderd. Een teveel aan stikstof zorgt ervoor dat berken en pijpenstrootje veel harder groeien dan normaal. Ze verdringen daarmee de bijzondere plantensoorten en onttrekken extra water aan het veen. De boompjes worden zoveel mogelijk met wortel en al uitgetrokken. Als er niets gedaan wordt groeit het veen dicht tot een berkenbos met verlies van biodiversiteit.

Dit project wordt mogelijk gemaakt door:

2 Kadeherstel

Wanneer in uitvoering:
2022 t/m medio 2030

Om het Fochteloërveen weerbaarder te maken voor de toekomst en het hoogveengebied te kunnen behouden is het nodig dat de waterhuishouding verbeterd wordt. Essentieel is het herstellen van de kades in het natuurgebied. De kades voorkomen dat regenwater wegglekt en het hoogveen verdroogt en verdwijnt. Dit is niet alleen goed voor de biodiversiteit maar ook om CO₂ vast te houden. Hoogveen slaat CO₂ op en draagt op die manier bij aan het tegengaan van klimaatverandering. Oude (lekke) kades, met houten damwanden en of folie worden daar waar dat kan verwijderd. Nieuwe kades worden met zand en leem aangelegd. Elk compartiment heeft een stuw waarmee de waterstanden worden beheerd. In totaal gaat het om ruim 55 kilometer aan nieuwe kades.

LIFE-project

Voor het kadeherstel binnen het centrale deel van het Fochteloërveen is er een LIFE-subsidie beschikbaar gesteld. LIFE is een Europees subsidieprogramma dat bijdraagt aan het realiseren van Europees

natuur-, milieu- en klimaatbeleid. In het EU-project Peat Pals for LIFE zet Natuurmonumenten samen met Natuurpunt, Wageningen Universiteit en Eurosita de schouders onder het verbeteren van veen-ecosystemen in Nederland en Vlaanderen.

Monitoring en onderzoek zijn onderdeel van het project. Wageningen University & Research en Natuurmonumenten brengen de koolstof- en broeikasgasdynamiek in kaart. Met behulp van een meetmast wordt hier de opname van koolstofdioxide en methaan (broeikasgassen) gemeten.

Samen met onderzoekers van de Radboud Universiteit en de Universiteit Utrecht werkt Natuurmonumenten aan een groot meerjarig onderzoek naar het sneller herstellen van hoogveengebieden. Er worden experimentele maatregelen uitgevoerd zoals het opvullen van open water met witveen, spitten van een door pijpenstrootje gedomineerde hoogveenvegetatie en het initiëren van veenmosgroei op drijvende structuren in open water.

Betrokken partners:

Deze werkzaamheden worden mogelijk gemaakt door:

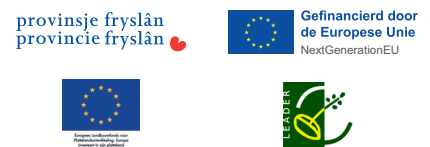

3 Hydrologische optimalisatie Fochteloërveenweg

Wanneer in uitvoering:
2023 t/m medio 2026

Ten westen van de Fochteloërveenweg wordt het gebied hydrologisch geoptimaliseerd ten behoeve van het hoogveen aan de oostkant van de Fochteloërveenweg. Maatregelen die daarbij horen zijn sanering van bebouwing, omvorming van een boerderij tot een ruïne en het omliggende perceel naar natuur. In het Fochteloërveld ten westen van de weg en achter de bebouwing worden kades opgehoogd, en een sloot gedempt, stuwen geplaatst en een enkele nieuwe kade aangelegd. In delen van dit gebied blijft droog wat droog moet blijven en wordt er tevens een natte buffer voor het N2000 gebied gecreëerd. Daarnaast werken we samen met de gemeente Ooststellingwerf aan een pilot voor de afsluiting van de Fochteloërveenweg voor gemotoriseerd verkeer en maken we met hen plannen voor een nieuwe toekomstige inrichting van de kade waar nu de Fochteloërveenweg overheen gaat.

Dit project wordt mogelijk gemaakt door:
provincie Fryslân, NextGenerationEU, LNV, ELFPO Europees Landbouwfonds voor plattelandsontwikkeling.

4 Herstel droge heide

Wanneer in uitvoering:
september 2025 t/m februari 2026

In het gebied worden jonge bomen verwijderd. Bosranden worden teruggedzet om zo weer ruimte en een voedingsbodem voor heide te creëren. Hierdoor zullen planten als valkruid en grote wolfsklauw weer een plek krijgen om te herstellen. Het oorspronkelijke reliëf wordt terug gebracht. De hydrologie wordt hersteld door het dempen van sloten.

Dit project wordt mogelijk gemaakt door
provincie Fryslân en NextGenerationEU.

5 Inrichting terrein Schuilhoeve

Wanneer in uitvoering:
2025 en medio 2026

Camping de Schuilhoeve is gebouwd op een voormalige slenk. Het water van het veen stroomde oorspronkelijk af via deze slenk. Binnen de herinrichting van het terrein wordt de bebouwing verwijderd, de bovenlaag afgegraven en de sloot gedempt. We werken aan het herstel van een ecologische en hydrologische verbinding met de omliggende natuurgebieden. Na de inrichting ontwikkelt zich op deze delen vochtige heide.

Fochteloërveen

Unieke veennatuur

Voor hoogveengebieden als het Fochteloërveen is regenwater van levensbelang. Verdroging is een grote bedreiging. Vanwege de unieke natuurwaarden is het Fochteloërveen onderdeel van het Europese netwerk van Natura 2000-gebieden.

Ongeëvenaard in Nederland door zijn ongekende weidsheid en zeldzame dieren en planten zoals kraanvogels, lavendelheide en veenhooibeestjes die er leven. En zeer bijzonder door de rijke geschiedenis.

Verbeteren waterhuishouding

Naast verdroging bedreigen klimaatverandering, de hoge stikstofdepositie en verstoring het Fochteloërveen. Klimaatverandering leidt tot verdroging terwijl stikstofdepositie zorgt voor de toename van vergrassing en verbossing. Samen met verstoring leiden deze factoren tot een sterke afname van de biodiversiteit in het hoogveengebied.

Beschermen en beleven in balans

Een recreatieve zonering van het gebied moet ervoor zorgen dat de bezoekers optimaal van het Fochteloërveen kunnen genieten zonder dat ze de kwetsbare dieren en planten verstoren. Door het herstellen van kades en het omliggende gebied hydrologisch zo optimaal mogelijk in te richten wordt het Fochteloërveen toekomstbestendig.

Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, de landelijke overheid, de provincies Fryslân en Drenthe, de gemeenten en de waterschappen werken in het Fochteloërveen samen aan dit natuurherstel.

